

on-line > www.vulkani.rs
mail to > office@vulkani.rs

Naziv originala:
Mons Kallentoft
MIDWINTER SACRIFICE

Copyright © Mons Kallentoft, 2007

Translation Copyright © 2013 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-00299-7

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Mons Kalentoft

SNOVI U BELOM

Preveo Srđan Krstić

Izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2013.

Prolog

Esterjetland, utorak, 31. januar

U mraku

Ne udarajte me. Da li me čujete? Ostavite me na miru.

Ne, ne, pustite me unutra. Jabuke, miris jabuka. Gotovo da mogu da ih osetim.

Ne ostavljajte me da stojim ovde na hladnom i mokrom. Vetar mi oštrim noktima dere kožu s ruku, s lica, sve dok ništa ne ostane od kože, od mišića, dok više nema masnoće na kostima i na lobanji.

Niste primetili da sam otišao? Baš vas briga, zar ne?

Crvi puze po zemljanom podu. Čujem ih. I miševe čujem kako vode ljubav, ludeći od vreline, cepaju se međusobno na komade. Trebalo bi da smo mrtvi sada, šapuću, ali ti si upalio tu peć i držiš nas u životu, mi smo ti jedino društvo na hladnoći. Ali kakvo društvo? Jesam li ikada živeo ili sam odavno umro u tako tesnoj sobi da u njoj nije bilo mesta za ljubav?

Prebacujem preko sebe vlažan prekrivač, vidim kako plamen izbija kroz otvore u peći, gledam kako dim lebdi po mojoj crnoj udžerici i pada polako na uspavane borove napolju, na jele, na kamenje, na led koji pluta rekom.

Gde je toplota? Samo u ključaloj vodi.

Ako zaspim, da li ću se probuditi?

Ne udarajte me. Ne ostavljajte me u snegu. Napolju. Tu ću da poplavim, pa da pobelim, kao i sve ostalo.

Ovde mogu da budem sam.

Sada spavam i u moje snove se vraćaju reči: jebeni žgoljavko, kopile nevaljalo, ti nisi stvaran, ti ne postojiš.

Ali šta sam ti ja uradio? Samo mi reci: šta sam uradio? Šta se dogodilo?

I odakle je prvo došao miris jabuke? Jabuke su okrugle, ali one eksplodiraju, nestanu u mojim rukama, i ostanu mrve od biskvita na podu iza mene.

Ne znam ko je ona, ali naga žena lebdi iznad mog tela. Kaže, paziću te, za mene ti postojiš, mi smo ljudska bića, mi pripadamo jedno drugom. Onda je odvuku negde, a tavanicu na mom skloništu odvali crni vetar i odnese. Tamo napolju čujem kako nešto gmiže ka njenim nogama. Ona vrišti, a

Mons Kalentoft

onda tišina. Onda se vraća, ali kao neka druga osoba, bez lica, koja mi je nedostajala čitavog života. Ko je zaista ona?

Mogu da izbrišem žudnju. Mogu da prestanem da dišem.

Ali, ako nestanu žudnja i disanje, ostaje ti samo pripadanje. Zar ne? Probudio sam se. Imam mnogo više godina, ali moje sklonište, hladnoća, zimska noć i šuma su isti. Moram da učinim nešto. Ali sam već nešto uradio; nešto se dogodilo.

Odakle ova krv na mojim rukama? I zvuci.

Crvi i miševi ne čuju se usled sveg tog komešanja.

Čujem tvoj glas. Čujem kako udaraš na vrata od sklepanih dasaka na mojoj udžerici. Došla si, konačno si došla.

Ali jesi li to ti? Ili je to smrt?

Ko god da je tu, neka mi kaže da mi ne želi zlo. Reci mi da si došla u ljubavi.

Obećaj mi to.

Obećaj mi bar toliko.

Obećaj.

PRVI DEO

Ova poslednja vrsta ljubavi

Četvrtak, 2. februar

Ljubav i smrt su komšije.

Njihova lica su jedno isto lice. Čovek ne mora da prestane da diše da bi umro, a ne mora ni da diše da bi bio živ.

Nema nikakvih garancija kada su u pitanju život i smrt.

Dvoje ljudi se upozna.

Zavole se.

Vode ljubav.

I vole se i vole, i onda, posle nekog vremena, ljubav nestane, iznenada kao što se u početku pojavila, jer su njeni hiroviti izvori presušili iz nekih spoljašnjih ili unutrašnjih razloga.

Ili se ljubav nastavlja do kraja vremena. Ili je nemoguća od početka, a ipak neizbežna.

A ova poslednja vrsta ljubavi, poslednja vrsta, ona je ništa drugo nego napast.

Upravo je to, napast, misli Malin Foš dok stoji u kućnoj haljini pored kuhinjskog slivnika, sveža posle tuširanja, mažući puter na parče integralnog hleba jednom rukom, dok drugom podiže šolju jake kafe ka usnama.

Šest i petnaest je, prema *ikea* satu koji visi na belo okrečenom zidu. Iza prozora, na prigušenom svetlu uličnih svetiljki, izgleda kao da se vazduh ledi. Mraz je stegao sive, kamene zidove Crkve Svetog Laša, a bele klupe od javora odavno su mu se predale: još jedna noć s temperaturom ispod minus dvadeset; bolje odmah da nas ubije i pusti da padnemo mrtvi na zemlju.

Ko može da voli ovakvu hladnoću?

Ovakav dan, misli Malin, nije za život.

Linčeping je paralisana, gradske ulice mlitavo su prekrile zemljinu koru, kondenzacija na prozorima je oslepila kuće.

Ljudi nisu ni pokušali da dođu do *Klueta centra* prethodne večeri, da gledaju hokej na ledu, bilo ih je tek par hiljada umesto uobičajeno pune hale.

Pitam se kako je Martin igrao? Malin razmišlja o sinu svog kolege Sekea, lokalnom momku kome se smešilo mesto u timu reprezentacije i čekala ga karijera profesionalca. Ona se i nije baš mnogo interesovala za hokej, ali,

ako živiš u ovom gradu, poprilično je nemoguće izbeći da čuješ vesti o događajima na ledu.

Teško je to izbeći.

Turistička agencija na uglu Sent Lašgotana i Hamngatana rugala se hladnoći svojim posterima egzotičnih destinacija, koje su se ređale jedna za drugom; sunce, plaže, neprirodno plavo nebo kao s druge planete, one na kojoj može da se živi. Usamljena majka se rve sa kolicima za blizance ispred *Ešeta banke*, deca smeštena u crne vreće, gotovo nevidljiva, tvrdoglavo spavaju, onako sva nezamislivo osetljiva. Njihova majka zaobilazi zaleđene delove sakrivene ispod snega, kliza se, ali ide napred, kao da ne postoji druga mogućnost.

„Zime su ovde đavolji posao.“

Malin je mogla da čuje reči svoga oca, njegovo pravdanje od pre nekoliko godina za kupovinu trosobnog bungalova u penzionerskom selu na Tenerifama: Plaja de la Arena, severno od Plaja de las Amerikas.

Šta li radite sada? Pita se Malin.

Kafa je greje iznutra.

Verovatno još uvek spavate, a kada ustanete, biće toplo i sunčano. A ovde mraz vlada bez problema.

Treba li da probudim Tuve? Trinaestogodišnjaci mogu da spavaju ceo dan, ako im to dopustiš, a po ovakvoj zimi bilo bi dobro da utoneš u zimski san nekoliko meseci, da nigde ne izlaziš i da se probudiš potpuno nov i oporavljen kada temperatura pređe nulu.

Tuve još može da spava. Neka se njeno duguljasto, krakato telo što bolje odmori.

Prvi čas joj ne počinje pre devet. Malin je sve to mogla da vidi u svom unutrašnjem oku. Kako se njena ćerka prisiljava da ustane u pola devet, tetura se do kupatila, tušira se, oblači. Nikada ne nosi šminku. A onda Malin vidi kako Tuve preskače doručak i pored sveg njenog zvocanja. Možda treba da pokušam novu taktiku, pomislila je Malin: Doručak je loš za tebe, Tuve. Šta god radila, nemoj slučajno da doručkuješ.

Malin ispija kafu.

Tuve rano ustaje samo kada hoće da završi jednu od svojih debelih knjiga koje gotovo opsesivno obožava; ima čudesno napredan ukus za svoje godine. Džejn Ostin. Koliko bi švedskih trinaestogodišnjakinja, osim Tuve, pročitale tako nešto? Ali, s druge strane... Ona i nije kao druge trinaestogodišnjakinje, nikada nije morala mnogo da se trudi da bi bila prva po uspehu u razredu. Možda bi bilo dobro da je morala da uložiti više napora, da se susretne s pravim izazovom.

Snovi u belom

Vreme leti i Malin hoće što pre da stigne na posao, ne želi da propusti onih pola sata od petnaest do sedam do sedam i petnaest, kada može da bude sama u policijskoj stanici i da isplanira dan pred sobom.

U kupatilu skida kućnu haljinu i baca je na žuti sintetički pod.

Staklo na ogledalu koje visi na zidu kupatila bilo je malo nagnuto, pa iako je činilo da njeno telo visoko sto sedamdeset centimetara izgleda donekle spljošteno, ona i dalje deluje vitko; atletski razvijeno i snažno, spremno da stane na megdan svakom sranju koje joj stane na put. I ranije je sretala ta sranja, izlazila na kraj s njima, učila od njih i nastavljala dalje.

Nije loše za jednu tridesetogodišnjakinju, pomisli Malin, njeno samopouzdanje je radilo svoj posao: *Nema ničega s čim ne mogu da izađem na kraj*, a onda sumnja, staro uvreženo verovanje: *Nisam mnogo postigla, a neću ni sad postići, i to je moja greška, moja sopstvena greška.*

Njeno telo. Koncentriše se na to.

Uvlači stomak, duboko udahne, tako da se njene male grudi ističu, ali, kada vidi da joj bradavice rastu, zaustavlja se.

Brzo se saginje dole i skuplja kućnu haljinu. Suši električnim fenom svoju zlatnoplavu kosu oblikovanu u paž frizuru, pustivši da joj pramenovi padnu preko istaknutih ali mekih jagodica, formirajući u isti mah zastor iznad ravnih obrva, jer zna da će tako najbolje naglasiti njene različak-plave oči. Malin pući usne, mogle su da budu i veće, ali bi onda štrčale ispod malog, blago prćastog nosa.

U spavačoj sobi navlači farmerke, belu bluzu i crni polo džemper.

Bacivši pogled na ogledalo u hodniku, samo popravi kosu, uveravajući se da bore oko njenih očiju nisu baš mnogo vidljive. Obukla je *katerpillar* čizme.

Jer ko zna šta može da je sačeka?

Možda će morati da ide negde na selo. Debela sintetička jakna koju je kupila u *Stadijum* radnji u *Tornbi šoping-centru* za osamsto sedamdeset pet kruna stvorila je kod nje utisak kao da je postala reumatični kosmonaut, jer su joj pokreti postali spori i nespretni.

Jesam li sve ponela?

Mobilni, novčanik u džepu. Pištolj. Njen verni pratilac. Oružje je visilo na naslonu stolice kraj neraspremljenog kreveta.

Sa madracem za dvoje, uz dovoljno prostora za pristojnu prazninu, prazninu u kojoj se spava i samuje tokom veoma dugih i mračnih noćnih sati. Ali, kako da nađeš nekoga ko bi te podnosio, kad ne možeš da podneseš ni samu sebe.

Imala je Janeovu sliku pored kreveta. Obično je sebi govorila da je drži tu, da bi Tuve bila srećna.

Mons Kalentoft

Na fotografiji je Jane preplanuo i nasmejan, smeju mu se usta, ali ne i sivozelene oči. Nebo iza njega je čisto, a pored njega se palma lagano njiše na vetru, dok u pozadini može da se nasluti džungla. Jane nosi svetloplavi šlem UN-a, a na kamuflažnoj jakni je prišiven logo švedske Službe spasavanja; izgleda kao da želi da se okrene, da bude siguran da ništa iz gustog šiblja iza njegovih leđa neće izleteti i skočiti na njega.

Ruanda.

Kigali.

Pričao joj je kako psi jedu ljude koji još uvek nisu mrtvi.

Jane je otišao, ide, oduvek je išao kao volonter. To je zvanična verzija.

U tako gustu džunglu da možeš da čuješ kako udara srce tmine, u minirane, krvlivo polivene balkanske gudure, na kamione s brašnom koji se truckaju pored masovnih grobnica nevešto prekrivenih peskom i blatom.

A to je od početka sve bilo dobrovoljno, za nas.

Kratka verzija: sedamnaestogodišnjakinja i dvadesetogodišnjak sreću se u standardno uparloženoj diskoteci u standardno uparloženom malom gradiću. Dvoje ljudi bez planova, isti ali različiti, s par dodirnih ali važnih tačaka, s idejama s kojima se oboje slažu. A onda, posle dve godine, događaj koji je trebalo izbeći po svaku cenu ipak se ostvario. Tanka, gumena membrana je pukla i dete je počelo da raste.

„Moramo da ga se otarasimo.“

„Ne, to je ono što sam oduvek želela.“

Njihove reči su se mimoilazile. Vreme je prolazilo i došla je njihova ćerka, sunce nad suncima, i oni su glumili srećnu porodicu. Prošlo je nekoliko godina i nad njih se nadvila tišina. Stvari su krenule drugačije od onoga što su planirali, ako su išta i planirali, i svako od njih dvoje je krenuo svojim putem, iz čista mira.

Nije bilo eksplozije, samo mokra živuljka koja ostavlja trag u sećanju, a još dublje trag u duši.

Robovanje ljubavi, mislila je Malin.

Gorko i slatko u isti mah. Kao što je mislila i onda, pošto su se rastali, kada je kombi za selidbe nosio stvari u Stokholm na Policijsku akademiju, kada je Jane otišao u Bosnu: Ako postanem zaista dobra u odupiranju zlu, tada će me obasjati dobrota.

Jesi li sigurna da je to tako jednostavno?

Onda bi i ljubav bila ponovo moguća? Zar ne bi?

Na izlasku iz stana Malin oseća kako joj pištolj pritiska karlicu. Pažljivo otvara vrata Tuvine sobe. Može da vidi zidove u pomrčini, redove knjiga na

policama, može da oseti Tuvino nezgrapno, tinejdžersko telo ispod tirkizne perine. Tuve spava gotovo nečujno, još od svoje druge godine. Pre toga je nemirno spavala, budila se po nekoliko puta noću, a onda kao da je shvatila da su joj mir i tišina neophodni, barem noću, kao da je dvogodišnje dete instinktivno shvatilo da živo biće mora da oslobodi noć za snove.

Malin izlazi iz stana.

Silazi tri sprata niza stepenice, do vrata zgrade. Svakim korakom oseća kako joj zima prilazi bliže. Na stepeništu je gotovo ispod nule.

Molim te, samo da kola upale. Skoro da je toliko hladno da benzin može da se zaledi.

Stoji na vratima, priprema se. Ledena izmaglica lebdi, nadirući u tala-sima i presecajući zrake neonske svetlosti uličnih svetiljki. Želi da ustrči uza stepenice, da se vrati u stan, da pobaca odeću sa sebe i uvuče se natrag u krevet. A onda opet dolazi ta njena čežnja za policijskom stanicom. Prema tome: gurni vrata, otrči do automobila, pomuči se s ključem, otvori vrata, ubaci se unutra, upali motor i odvezi se.

Hladnoća je obuhvata u snažan zagrljaj sa svih strana čim izađe napo-lje; čini joj se da može da čuje kako joj dlake u nosu pucaju svaki put kad udahne vazduh, a suzni kanali postaju lepljivi, ali i pored svega toga može da pročita natpis iznad spoljnih vrata na Crkvi Svetog Laša: „Neka su bla-gosloveni oni čisti u srcu, jer oni će videti Boga.“

Gde je auto? Metalik-srebrni *volvo* iz 2004. na svom je mestu, nasuprot lođe Crkve Svetog Laša.

Ruke oklopljene debelim, postavljenim materijalom.

Uz velike napore Malin uspeva da uvuče šaku u džep u kome je mislila da se nalaze ključevi kola. Nema ključeva. Sledeći džep, a onda sledeći. Pro-kletstvo. Mora da ih je ostavila gore. A onda se seti: ključevi su u prednjem džepu farmerki.

Ukrućeni, skoćanjeni prsti zaboleli su je kad ih je gurnula u džep. Ali ključevi su bili tu.

Otvorite se sada, prokleta vrata. Led je nekako zaobišao i sačuvao bravu, i uskoro se Malin nađe na mestu vozača psujući: hladnoću, motor koji je tandrkao i odbijao da se pokrene.

Pokušala je ponovo i ponovo, nekoliko puta.

Ali auto je odbio poslušnost.

Malin izlazi. Pomišlja: moram da sednem na autobus. Ali gde uopšte ide?

Prokleta hladnoća, jebem ti usrana, jebena kola. Onda joj zazvoni mo-bilni telefon.

Mons Kalentoft

Zgrčena šaka na poludeloj plastičnoj napravi. Ne zamara se da vidi ko je zove.

„Malin Foš, izvolite.“

„Seke, ovde.“

„Ova moja jebena kola neće da upale.“

„Smiri se, Malin. Smiri se. Slušaj me. Dogodilo se nešto veliko. Reći ću ti kada se budemo videli. Biću kod tebe za deset minuta.“

Sekeove reči su ostale da vise u vazduhu. Iz njegovog tona glasa Malin može da čuje da se desilo nešto zaista ozbiljno, da je ova zima, hladnija od bilo koje druge koje se iko živ seća, postala za još stepen ili dva gora, da je ljuti mraz pokazao svoje pravo lice.

2

Nemačka horska muzika odzvanja kolima dok Saharijus Seke Martinson čvrsto drži volan prolazeći kraj razućenih kuća u predgrađu Justerbro. Baca pogled kroz bočno staklo, na pročelja građevina kod kojih se nije štedelo na prostoru. Obojene fasade su se zaledile, a drveće poraslo tokom trideset godina, koliko je prošlo otkad su ove kuće građene, deluje iznureno i pot-hranjeno na ovoj hladnoći. Ali, čak i tako čitava oblast izgleda neobično prijatno, dobro je negovana, izgleda prosperitetno.

Lekarski geto, pomisli Seke. Pod tim imenom ljudi u gradu znaju za ovaj njegov deo. I ne može se poreći da nije popularan među doktorima koji rade u bolnicama. Nasuprot, na drugoj strani Sturefoš puta, na daljoj strani velikog parkinga, sklupčali su se beli blokovi stanova u Ekholmenu, domu za hiljade imigranata i Švedana sa dna društvene lestvice.

Malin je zvučala umorno, ali kao da nije bunovna. Možda je samo loše spavala. Možda bi trebalo da je pitam šta se to dogodilo. Ne, bolje je da je ostavim ovako. Ona samo pređe na drugu temu, ako je pitaš kako je. Seke je pokušao da misli zadrži na onome zbog čega su išli na ovu stranu. Čak nije znao ni kako će to izgledati. Uskoro će videti, ali momci iz patrolnih kola su zaista zvučali potreseno, što nije ni čudo, ako je stvar tako loša kao što su je oni opisali. Godinama je dobar u tome, u odlaganju i zanemarivanju svih mogućih sranja, pa čak i onih koja ga teško pogode.

Johanelund.

Tereni za fudbal, dole pored reke, na kojima su dečaci igrali utakmice svoje lige, bili su pokriveni snegom. Martin je tu igrao za tim *Soba* pre nego što je odlučio da se u potpunosti posveti hokeju na ledu. Nikada nisam bio neki naročiti fudbalski tata, misli Seke, a sada, sada kada stvari počinju da se odvijaju zaista dobro za dečka, jedva imam energije da idem na njegove utakmice. Sinoć je bilo užasno. Iako su pobedili Ferjestad 4 prema 3. Bez obzira koliko se trudio, ne mogu da zavolim tu igru, koja je za mene samo prenađuvana grubost.

Ljubav, razmišlja Seke, ili jeste ili nije tu. Kao moja ljubav za horsku muziku.

Vežbaju dva puta nedeljno, *Da Kapo*, hor u kome je član od kada se usudio da mu priđe, ima tome već desetak godina. Koncerti su jednom nedeljno, a putovanja na neki od festivala jedanput godišnje.

Seke voli tu nezahtevnu prirodu svog odnosa sa horom; nikoga nije briga šta ovi ostali rade dok nisu u horu, tu se sastanu, razgovaraju, a onda pevaju. Ponekad, kad stoji s ostalima, okružen pesmom u svetloj crkvenoj dvorani, zamišlja da bi možda mogla da postoji mogućnost da pripada nečemu višem nego što je njegovo nebitno ja. Kao da ima neke jednostavnosti i samosvojnog zadovoljstva u pevanju koje ne može u sebi da sadrži ništa zlo.

Zato što je to pitanje držanja zla po strani, što dalje, i to najbolje što možeš.

Na njihovom putu prema zlu. To je valjda jasno.

Stadion Fulkungavalen. Sledeći stepenik na fudbalskoj lestvici. Stadion je zatvoren, zreo za renoviranje. Ženski tim Linčepinga je jedan od najboljih u zemlji, grupa žena okupljena s ciljem, uključujući i dosta igračica iz nacionalnog tima, koje nikada nisu uspele da pobeđe stanovnike sopstvenog grada. Onda bazen. Nove zgrade pored višespratnica. Skrenuo je u Hamngatan, prošao velike radnje, *Hemkep* i *Olen*s, i onda je mogao da vidi Malin kako stoji ispred vrata zgrade i drhti od hladnoće. Zašto ga nije sačekala unutra?

Sva se skupila, ali opet izgleda nekako neumorno, puna energije, dok stoji ruku obavijenih oko tela, s celim bićem nekako vezanim za čvrsto tlo uprkos ovoj hladnoći, sa uverenošću da je ovo početak još jednog dana u kome će se posvetiti onome što najbolje zna da radi.

A najbolje radi policijski posao. Kada bih uradio nešto loše, ne bih voleo da me ona juri, misli Seke, i šapuće sebi u bradu: „Dobro, Malin, jebiga, šta to onda imaju danas za nas u radnji?“

Horska muzika je utišana na minimum. Stotinu šaputavih glasova u kolima.

Sekeov promukli glas ima sirovu grubost kao nijedan drugi koji je Malin čula, neku tvrdoću i zapovednički ton, koji nestane kada peva, a koji postaje još izraženiji kada joj saopšti šta se dogodilo:

Mons Kalentoft

„Po svoj prilici je to krvav, užasan prizor“, kaže, a njegov promukli glas čini da ove reči dobiju na oštini, „bar su tako rekli momci iz patrolnih kola, kada su pozvali. Ali kada je to kod nas nešto drugačije?“

Seke sedi pored nje, iza volana svog *volvoa*, očiju uprtih na klizav put ispred njih.

Oči.

Mi zavisimo od njih. Devedeset odsto naših utisaka pomoću kojih stvaramo viziju sveta oko nas dolazi od naših očiju. Ono što ne možemo da vidimo kao da gotovo i ne postoji. Sve može biti sklonjeno u orman, i onda ga nema. Problem je rešen, samo tako.

„Nikad“, rekla je Malin.

Seke klima sveže obrijanom glavom. Nasađena na neuobičajeno dug vrat, njegova lobanja kao da ne pripada tom kratkom, žilavom telu. Koža mu je zategnuta preko jagodica.

S mesta na kome je sedela, Malin nije mogla da mu vidi oči. Ali se oslanjala na svoju memoriju.

Dobro poznaje te oči. Zna da su duboko usađene u očnu duplju i da su obično blage. U njihovim sumornim sivozelenim tonovima uvek ima i neke izglačane, gotovo neuhvatljive svetlosti, grube i nežne u isto vreme.

U četrdeset petoj godini, ima u sebi dosta smirenosti koju donosi iskustvo, mada su ga godine na neki način učinile i manje strpljivim, nepomirljivim, ili, kako je rekao tokom božićne zabave u stanici nakon mnogo piva i oštih pića: „Mi protiv njih, Malin. Ponekad, bez obzira kako to nekome zvučalo, mi moramo da upotrebljavamo njihove metode. To je jedini jezik koji ta vrsta ljudi razume.“ Rekao je to bez gorčine ili zadovoljstva u glasu, bila je to samo pijana izjava.

Sekeovo nestrpljenje nije bilo vidljivo, ali je ona umela da ga oseti. Kroz kakve li je muke prolazio dok je gledao Martinove utakmice.

„... krvav, užasan prizor.“

Prošlo je jedanaest minuta od trenutka kada je Seke telefonirao, dok nije stigao po nju ispred stana. Ta njegova otupela, bezobzirna izjava, učinila je da sada još više uzdrhti, ali je u isti mah i protiv svoje volje osećao neko čudno ushićenje.

Linčeping kroz vetrobransko staklo.

Grad kao da se rodio četrdesetih godina dvadesetog veka, grad kao nepouzdan akademik sa prošlošću koja mora da se strpa pod tepih po svaku cenu. Sa ljudima koji žele da budu bolji nego što jesu i subotom oblače svoja odela i haljine da odu da popiju kafu u gradskom centru.

Linčeping.

Izvrstan grad da se u njemu razbolite.

Ili, još bolje, da u njemu izgorite.

Univerzitetska bolnica ima jedno od najboljih odeljenja za opekotine u zemlji i šire. Malin je bila jednom na odeljenju u vezi slučaja koji je imala, obučena u belo od glave do pete. Svesni pacijenti su vrištali ili jaukali, uspavani su sanjali o tome da se nikada više ne probude.

Linčeping.

Obećana zemlja za letače. Dom avio-industrije. Gvozdene ptice grakću u vazduhu i zovu se: Leteće Bure, Draken, Vigen, Jas. Sve to vri i preliva se i iznenada gradom šetaju neki novi bogataši, njihove visokotehnološke kompanije prodate su Amerikancima.

Tu su i okolne ravnice i šume. Dom i utočište za one čiji geni ne mogu da se prilagode tako brzim promenama, za one koji su kodirani da protestuju, bune se. Za one koji osećaju kao da nikada u životu nisu stali na čvrsto tlo.

Jane. Jesi li ti jedan od njih?

Da li smo mi kodirani da idemo drugačijim putevima?

Indijanci prvobitnih šuma. Ljudi u komunama kao što je Ukna, Nikil i Ledberg. Možeš da vidiš te domoroce u trenerkama i patikama odmah pored doktora, inženjera i probnih pilota svake subote i *Ikei*. Ljudi prisiljeni da žive jedni pored drugih. Ali ako se njihovo genetsko kodiranje buni zbog toga? Ako je voleti svog bližnjeg nemoguće? U tom rascepu između onda i sada, između ovde i tamo, unutra i napolju, ponekad je nasilje jedina mogućnost.

Vozili su se pored Skagertorpa.

Srećne bele zgrade iz vremena graditeljskog buma šezdesetih, oko napuštenog centra, sada naseljene ljudima koji dolaze izdaleka i plaćaju iznajmljene stanove. Ljudima koji znaju kako izgleda kada tvoji uniformisani mučitelji lupaju noću na vrata, koji su čuli kako mačete zvižde kroz vazduh u vreme kada jutro budi uspavanu džunglu, ljudima zbog kojih Kancelarija za imigrante neće mnogo plakati.

„Hoćemo li da idemo kroz Veta Kloster, ili ćemo Ledberškim putem?“

„Ovo i nije baš moja teritorija“, odgovorila je Malin. „Ali trebalo bi da nastavimo pravo, valjda. Pa, kako je bilo sinoć na utakmici?“

„Nemoj... One crvene stolice su mučenje za kičmu.“

Seke prolazi skretanje za Ledberg i ide prema Vreta Klosteru.

Na istočnoj strani puta počelo je da se uzdiže jezero Roksen. Pokriveno ledom, kao izgubljeni glečcer, a ispred njih, odmah kraj jezera vile bogataša iz Vreta Klosteru u redu se podižu prianjajući uz padine, koje kao da izrastaju iz trske na obali jezera.

Mons Kalentoft

Brane duž Geta kanala čekale su na letnje putnike i brodove pune bogatih američkih turista.

Sat na tabli s instrumentima je pokazivao 07.22.

Krvav, užasan prizor.

Htela je da kaže Sekeu da nagazi gas, ali je ipak oćutala i zatvorila oči.

U ovo vreme bi ljudi obično počeli da dolaze u stanicu, i ona bi poželela dobro jutro ostalim službenicima u Istražnom odeljenju linčepinške Jedinice za kriminal, sa svog mesta za stolom u velikoj otvorenoj kancelariji. Mogla je da pročita njihovo raspoloženje i da tačno odredi kakav stav će zauzeti tog dana. Pomislila bi, dobro jutro, Berje Sverde. Ustali ste i prošetalii svog psa, nikada nije dovoljno hladno da ne biste ukazali bar mrvu ljubavi svom ljubimcu, nemačkom ovčaru, zar ne. Na vašem džemperu su pseće dlake, ima ih i na vašoj jakni, pa čak i u vašoj sve tanjoj kosi. Lajanje vašeg psa je za vas kao glas čoveka. I, zaista, kako izdržavate? Kako li je kada vidite da neko koga volite pati kao što vaša žena pati svaki dan?

Dobro jutro, Johane Jakobson. Imali ste problema da sinoć stavite decu na spavanje? Ili su vam deca bolesna? Čujem da okolo haraju stenice koje izazivaju zimsko povraćanje. Jeste li celu noć bili budni i skupljali ostatke posle dečjeg povraćanja? Ili ste iskusili jednostavno zadovoljstvo činjenice da su deca rano i srećno zaspala? Da li ih je vaša žena danas ostavila, a vi treba da ih pokupite? Vi stižete na vreme, vi uvek stižete na vreme Johane, pa čak i onda kada nema dovoljno vremena. Da, i briga Johane, mogu da je vidim u vašim očima, da je čujem u vašem glasu, ona nikada ne odlazi. Dobro znam šta to znači, jer i ja imam istu boljku.

Dobro jutro, šefe. A kako je inspektor Sven Šeman danas? Budite oprezni. Taj stomak je suviše veliki i to na potpuno pogrešan način. To je pravi stomak za srčani udar, kako kažu doktori u Univerzitetškoj bolnici. Stomak za pravljenje udovica, kako se šale u sobi za osoblje u odeljenju intenzivne nege pre bajpas operacija. Ne gledajte me tako kao da me preklinjete, Svene; znate da uvek dajem sve od sebe. Budite oprezni. Potrebno mi je da svako ko veruje u mene veruje i dalje, zato što je tako lako sumnjati, čak i ako je naša pokretačka sila daleko veća nego što to mislimo. A onda njegove reči, savet: *Ti si talentovana za ovo, Malin, zaista si talentovana. Čuvaj to. Na svetu ima mnogo talenata, ali je malo njih i ostvareno. Pogledaj šta je ispred tebe, ali se ne oslanjaj samo na svoje oči, osloni se i na svoj dobar osećaj, Malin. Osloni se na instinkte. Istraga se sastoji od mnoštva glasova, od onih koje možeš da čuješ i od onih koje ne čuješ. A ti moraš da slušaš glasove bez zvuka, Malin. Tu je sakrivena istina.*

Dobro jutro, Karime Akbare. Znate li da čak i najmlađi šefovi policije, koji su najotvoreniji prema novinarima u ovoj zemlji, moraju da stanu na

pravu stranu, uz nas koji smo na terenu. Vi klizite kroz kancelarije u svom savršeno ispeglanom, sjajnom italijanskom odelu i uvek je nemoguće pogoditi na koju stranu ste krenuli. Nikada ne govorite o *vašem* Šegetorpu, o blokovima zgrada, spreda obojenim u narandžasto u Naksti, gore u Sundsvalu, gde ste odrasli uz majku i šestoro braće i sestara, nakon što ste pobeгли iz turskog Kurdistanu i nakon što je vaš otac izvršio samoubistvo iz očaja i zbog toga što nije uspevaо da pronađe pristojan posao u svojoj novoj domovini.

„Malin, o čemu razmišljaš? Izgledaš kao da si kilometrima daleko?“

Sad su Sekeove reči prasak biča i Malin je povučena nazad iz svoje igre, nazad u kola, nazad u njihovo napredovanje ka incidentu, prema nasilju koje postoji u pukotinama, nazad u pejzaž izujedan zimom.

„Ni o čemu“, odgovorila je ona. „Mislila sam o tome kako mora da je lepo i toplo sada u stanici.“

„Tebi je ovo hladno vreme ušlo u mozak, Malin.“

„Kako mogu da ga nemam u mozgu?“

„Ako se postaviš oštro protiv njega, ona će nestati.“

„Hladnoća?“

„Ne, nego pomisao o njoj.“

Prošli su Ševikovu farmu voća. Malin je pokazala kroz prozor prema staklenim baštama pokrivenim ledom. „Vidiš ovde“, kazala je, „možeš da kupiš lale u proleće. Lale u svakoj boji koju poželiš.“

„Vau“, rekao je Seke. „Jedva se suzdržavam.“

Svetla patrolnih kola sijala su kao blistavo obojene zvezde na osnovi belih polja i jednako obojenog neba.

Prilazili su polako i izgledalo je da auto postepeno, metar po metar, kao na traci koja teče, ulazi u hladnoću, u polje prekriveno snegom, na mesto kao stvoreno za potpunu samoću. Metar po metar, kristal po kristal, oni su se približavali svom cilju, busen, zadebljanje na zemlji, događaj koji potiče od događaja koji traži svu pažnju sadašnjeg trenutka. Vetar udara u vetrobransko staklo.

Točkovi *volvoa* klize preko raščišćenog puta i nekih pedesetak metara od igre svetlosti usamljeni hrast stoji u izmaglici nasuprot horizonta, sivo-beli pipci postaju gmižući otrovni pauk na belom nebu, fino ispisana šara koju su napravile grane postaje mreža sećanja i sugestija. Hrastove hrapave grane povile su se ka zemlji i hladnoća sada lagano, za Sekeove i Malinine oči, diže veo sa onoga što ih je povilo ka tlu.

Ispred patrolnih kola nazire se figura čoveka. Dve glave na zadnjem prozoru. Zeleni *sob* koji se slučajno zaustavio na par metara odatle.

Mons Kalentoft

Zaštitna barijera podignuta oko drveta gotovo da je dosegala do puta. A onda na drvetu. Ne baš toliko prijatan prizor. Nešto što tera tvoje oči da se zapitaju šta su to videle. Nešto za glasove da o tome govore.

3

Na neki način je lepo posetiti ovde.

Dobar je pogled, a moje smrznuto telo se prijatno ljuljuška na vetru. Mogu da pustim svoje misli da slobodno lutaju kud hoće. Ima neke mirnoće u ovome, koju nikada ranije nisam iskusio, za koju nikada nisam ni pomišljao da postoji. Moj glas je nov, moj pogled takođe. Možda sam sada ona osoba kakva nikada nisam mogao da budem.

Na horizontu postaje sve svetlije i ešetska ravnica je sivobela; izgleda beskrajno, pogled razbija jedino drveće, koje okružuje male farme. Sneg se u talasima namreškao preko livada i polja, sada je to pašnjak umesto gole zemlje, a dole, daleko od mojih stopala koja vise, mladi čovek u sivom kombinezonu stoji pored policijskog automobila, gleda zabrinuto iščekujući, gotovo s olakšanjem prema vozilu koje prilazi. Onda okreće pogled prema meni, nekako me motri, kao da ću da mu pobegnem.

Krv se zgrušala u meni.

Moja krv se zgrušala na nebesima i zvezdama, i u najdaljim od svih dalekih galaksija. A opet sam ovde. Samo što više ne moram da dišem, a to bi bilo malo teže, obzirom na omčuu oko mog vrata. Kada je čovek izašao iz kola i prišao mi, onako u crvenoj jakni – samo bog zna šta je radio napolju ovako rano – povikao je, a onda je počeo da mrmlja: O jebote, jebote, majku li ti, o bože gospode.

Onda je brzo uzeo telefon u ruke i sada sedi u autu, a glava mu se tresse.

Bog: da. Pokušao sam jednom s Njim, ali šta On može da mi ponudi? Svuda vidim to neverničko huljenje koje počinje odmah čim dotaknu bilo šta što bi u njihovoj uobrazilji moglo da ima veze sa tamom.

Sad nisam sam, beskonačan broj ljudi kao što sam ja svuda je uokolo, ali nije gužva, ima mesta za sve, više nego dovoljno mesta; ovde, u mom univerzumu koji se beskonačno širi, sve se u isti mah zajedno skuplja. Postaje jasno, a opet čudesno zamrljano.

Naravno da boli.

Naravno da sam se bojao.